

мою ($4,89 \pm 0,84$ мг/м³), а мінімальний весною ($0,13 \pm 0,03$ мг/м³). Літом та осінню рівень аміаку у приміщенні був на рівні $2,67 \pm 0,74$ та $2,43 \pm 0,31$ відповідно. При цьому коефіцієнт варіації коливався в межах 76,26 (осінню) – 137,70 (літом). Хоча значення рівня аміаку у повітрі секції до-рошування у всі сезони року були вищими ніж у першому приміщенні, але все ж були нижче граничних значень від 3 до 10 разів.

Рівень сірководню був максимальним у літній період ($4,92 \pm 0,99$ мг/м³), а мінімальний весною ($1,44 \pm 0,15$ мг/м³). У зимовий та осінній періоди року концентрація аміаку була відповідно на рівні $1,63 \pm 0,08$ мг/м³ та $1,78 \pm 0,12$ мг/м³. Порівнюючи значення вмісту сірководню у першому та другому приміщенні можна стверджувати, що система нижньої подачі повітря більш ефективно забезпечувала зниження рівня сірководню у 1,44,4 рази відносно приміщення з боковим надходженням повітря у секції. При цьому відмінності між значеннями вмісту сірководню у всі сезони року були вірогідними ($p < 0,05 \dots p < 0,001$).

Рівень пилового забруднення коливався від $218,71 \pm 15,52$ шт./см³ у зимовий період до $256,80 \pm 16,71$ шт./см³ у літній період. Хоча абсолютні середні значення у літній період були вище ніж у інші сезони року вірогідної відмінності це не мало.

Ступінь бактеріального забруднення повітря коливався у значних межах від $128,29 \pm 9,47$ шт. мікробних тіл/літр зимою до $1996,40 \pm 691,73$ шт. мікробних тіл/літр літом. Незважаючи на значні відмінності у рівні бактеріального обсіменіння повітря вірогідною ($p < 0,05$) відмінність була лише між зимовим та літнім періодами. Коефіцієнт варіації даних бактеріального обсіменіння повітря приміщення був мінімальним зимою (19,53), а максимальних значень досягав у весняний період (110,54). У літній та осінній період він також був досить високим відповідно 77,48 та 101,86.

Вірогідної відмінності між рівнем пилового забруднення у першому та другому приміщенні

встановлено не було, але коефіцієнт варіації значень у другому приміщенні був дещо вищим, що свідчить про більшу варіабельність запиленості у різних ділянках другого приміщення.

При порівнянні даних бактеріального обсіменіння повітря у першому та другому приміщенні встановлено, що у всі періоди року значення були вищими у другому приміщенні, але вірогідну відмінність ($p < 0,05$) було встановлено лише у зимовий та літній періоди. Потрібно відмітити, що коефіцієнт варіації даних у першому приміщенні у різні пори року становив від 8,03 до 46,99, а у другому приміщенні від 19,53 до 110,54, що вказує не лише на більш високу бактеріальну забрудненість повітря у другому приміщенні, а й більш нерівномірну у різних ділянках секції утримання поголів'я.

Встановлено, що коефіцієнт кореляції між даними пилового забруднення та бактеріального обсіменіння у зимовий час становив $r=0,62$, весною зріс до значення $r=0,89$, а літом і осінню відповідно $r=0,93$ та $r=0,97$. У другому приміщенні коефіцієнт кореляції у весняний період становив $r=0,89$, у літній та осінній періоди відповідно $r=0,42$ $r=0,64$. Такий високий рівень кореляції між даними пилового забруднення та бактеріального обсіменіння може свідчити, що пилові частинки можуть виступати у ролі носіїв мікрофлори.

При проведенні досліджень встановлено, що рівень газового, пилового та бактеріального забруднення повітря у другому приміщенні, де повітря подавалось із коридору через стінові клапани був вищим ніж у приміщенні, куди повітря подавалось через повітропроводи розміщені на висоті 1,2 м над рівнем підлоги. Як у першому, так і другому приміщенні у всі періоди року виявлено високий кореляційний зв'язок між значеннями рівню пилової забрудненості і бактеріального обсіменіння, що вказує на необхідність проведення заходів по зменшенню пилової та бактеріальної забрудненості у зоні утримання тварин з метою поліпшення санітарного стану і ветеринарного благополуччя.

УДК 636.32/38.082

ПРОДУКТИВНІ ОЗНАКИ ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ

А. А. Гараев, магістрант 5 курсу, напрям підготовки - ТВППТ

Ю. А. Савочка, магістрант 5 курсу, напрям підготовки - ТВППТ

Т. І. Нежлукченко, наковий керівник доктор сільськогосподарських наук, професор, зав.кафедрою генетики та розведення с.г. тварин ім. В. П.Коваленка
ДВНЗ «Херсонський Державний Аграрний Університет»

Проведено ретроспективний аналіз продуктивних ознак асканійської тонкорунної породи та таврійського типу. Оцінені зміни показників вовнової продуктивності

Ключові слова: *вівці, порода, тип, настриг вовни, жиропіт, селекція*

У степових областях України серед основних районованих порід є асканійська тонкорунна, яка належить до комбінованого вовново-м'ясного напрямку продуктивності. Це тварини міцної конституції, добре пристосовані до екологічних умов південної зони України. Вони характеризу-

ються пропорційною будовою тіла, мають жвабий темперамент, рухливі.

Порода виведена академіком М.Ф. Івановим 1925-1934 роках в українському науково-дослідному інституті тваринництва степових районів «Асканія-Нова» схрещуванням місцевих мериносових овець з баранами найкращих місцевих порід та американського рамбульє, частково породи прекокс [1].

Це перша вітчизняна порода мериносових овець, яка відіграла визначну роль у формуванні та розвитку тонкорунного вівчарства в Україні та при виведенні нових порід. Зростаючі вимоги до якості вовни мериносових овець поставили додаткові вимоги перед селекціонерами, у зв'язку з чим з 1979 р. розпочата робота щодо створення перспективного типу асканійських тонкорунних овець. Для прискорення роботи поряд з чистопородним розведенням використовували австралійських мериносових баранів [2].

У 1992 р. було апробовано новий тип овець, який визнано селекційним досягненням у тваринництві і рекомендовано до широкого впровадження у виробництво.

У племзаводах «Асканія-Нова», «Червоний чабан» та «Атманай» середні настриги митої вовни збільшилися на 0,81,2 кг і досягли 3,23,6 кг, вихід чистого волокна підвищився до 5258%, довжина вовни на 1,01,5 см, а також поліпшилась її якість. Вівці таврійського типу зберегли цінні якості, притаманні асканійській тонкорунній породі: величину тварин, міцність конституції, відносно високу скороспілість та м'ясну продуктивність, а також плодючість і пристосованість. Плодючість вівцематок за першим ягненням 105110 %, за наступним – 130140 % і більше. Молодняк скоростиглий: до 100120-денного віку досягає живої маси 2832 кг, а у 66,5 місяців – 4045 кг.

Вовна у тварин створеного типу стала гуща та більш вирівняна за діаметром вовнових волокон, який дорівнює 2024 мкм. Шкіра тонка, щільна та мало зажирена. Сальні і потові залози стали дрібнішими, що вплинуло на зменшення кількості і підвищення захисних якостей жиropоту та зміну його кольору на білий, світлий та світлокремовий, а головне значно підвищився вихід і настриг митої вовни [3].

Використання овець нових заводських ліній в племінних і товарних господарствах таврійського типу асканійської тонкорунної породи підвищує вовнову та м'ясну продуктивність завдяки позитивним результатам їх поєднання з іншими лініями. Враховуючи сучасний стан, перспективи і тенденції розвитку мериносового вівчарства в Україні та світі, визначено напрям селекції овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи, яким передбачено:

- проводити селекцію на багатоплідність та молочність вівцематок;
- поліпшити екстер'єрні і м'ясні форми, підвищити живу масу вівцематок та скоростиглість отриманого від них молодняка;

- поліпшити тип вовнового покриву і підвищити якісні та кількісні показники вовни відповідно до вимог світового ринку.

Завдяки постійній селекції таврійський тип асканійської тонкорунної породи овець постійно поліпшується в умовах адаптації до нових умов, і з кожним роком видно як зростає його продуктивність (табл.1).

Зі створенням таврійського внутріпородного типу асканійська тонкорунна порода збагатилася цінним генофондом овець і за продуктивними якостями досягла найвищого розвитку за більш ніж 80-річну історію її існування.

1. Динаміка продуктивності овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи 2002-2011 рр.

Статеві-вікова група	Рік					
	2002	2003	2005	2007	2009	2011
Жива маса, кг						
Барани дорослі	94,6	84,0	96,3	105,2	104,4	107,0
Барани-річняки	53,5	49,2	68,2	71,7	71,3	69,2
Вівцематки	62,0	62,0	65,4	68,8	68,4	68,3
Переярки	62,2	59,7	68,0	63,0	68,2	67,3
Ярки	45,9	42,4	53,4	54,0	55,9	51,9
Настриг немитої вовни, кг						
Барани дорослі	8,7	9,6	8,6	10,0	9,6	9,6
Барани-річняки	5,6	5,6	5,7	7,0	7,0	6,5
Вівцематки	6,5	7,1	6,6	6,8	6,3	7,2
Переярки	6,7	7,7	6,9	7,4	7,3	7,2
Ярки	5,3	6,0	6,9	7,3	6,8	6,1
По стаду	5,8	6,2	6,9	7,4	7,0	7,1

Завдяки цілеспрямованій селекційно-племінній роботі творця асканійської породи академіка М. Ф. Іванова та його послідовників, тварини цієї породи за настригом та якістю мериносової вовни досягли світового рівня і є кращим генотипом для розведення в посушливих умовах степової зони України.

Бібліографічний список

1. Іовенко В. М., Болотова Т. Г., Крилова О. М. та ін. До 75-річчя асканійської тонкорунної породи овець // Вівчарство: міжвід. темат. наук. зб. – Нова Каховка, "ПІЕЛ". – 2009. – №35. – С. 3–14.
2. Програма селекції асканійської тонкорунної породи овець України на 2003-2010 роки / М-во аграр. політики України, УААН, Держ. наук.-вироб. концерн "Селекція", корпорація "Укрплемзаводи", Націон. аграр. ун-т. – К., 2003. – 39 с.
3. Продуктивність та характеристики вовни овець таврійського типу в залежності від віку / А. Г. Антоненко // Вівчарство. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Херсон. – Айлант. – 2005. – Випуск 31-32. – С. 78-82.